

Resumé av resan till Zmijivka 15-22 oktober 2016

Inledning

Region Gotland och Zmijivka har startat ett kommunalt partnerskap som är finansierat av Internationella Centret för Lokal Demokrati, ICLD. Det är ett treårigt projekt som startade 1 juli 2016 och pågår till 30 juni 2019. Huvudinriktningen på projektet handlar om att överföra kunskap om demokratiska arbetssätt, målet är att ge hjälp till självhjälp. Projektet är uppdelat i två delprojekt, demokrati (som också kallas styrgrupp) och jordbruk. Projektets huvudaktiviteter är två stycken utbytesresor per år, en till byn och en till Gotland. Budgeten är 2 250 000 kr under tre år, lejonparten av dessa pengar går till utbytesresorna. Denna resumé beskriver kortfattat den första utbytesresan, aktivitet nr 1.

Sju stycken reste från Gotland. I demokratiprojektet medverkade Aino Friberg Hansson (ersatte Meit Fohlin som var sjuk), Bertil Klintbom, Sofia Hoas (ersatte Annette Glover som hade förhinder) och Lars Thomsson. För jordbruksprojektet medverkade Stefan Uddin som är växtodlingsrådgivare på Hushållnings-sällskapet till vardags, Torbjörn Kotz som är aktiv bonde och ättling, samt Dan Widegren med stora kunskaper om odling och försäljning av morötter.

Reseberättelse dag för dag

Lördag 15/10

Samling 10:40 på Visby flygplats för att sen resa ut 11:40 - 12:25 Visby-Arlanda. Sju spända resedeltagare var med, Bertil Klintbom, Aino Friberg Hansson, Sofia Hoas, Stefan Uddin, Dan Widegren, Torbjörn Kotz och Lars Thomsson. Nästa flyg gick 15:05 - 20:35 mellan Arlanda – Kiev – Odessa. Vi övernattade på nybyggda Wall Street Hotel i Odessa.

Söndag 16/10

Gruppen vandrar runt i vackra Odessa på förmiddagen. Vid 12:30 sker avfärden mot byn med bokad buss från Kakhovka. Som vanligt är den långa bussresan en egen upplevelse, men allt går bra även denna gång! Vi anländer till byn ca 17:00 och där stiger vi av vid våra boenden. Aino, Bertil, Stefan bor vid Lilja Malmas, Lars och Sofia bor vid Anna Annas, Torbjörn och Dan bor vid Anna Bush. Alla mottas väl och får god kontakt direkt med sina värdarfamiljer.

Måndag 17/10

Utbildning startar på kommunkontoret klockan 9.00. Alla dagas utbildning pågår mellan 9.00 och 15.00, med avbrott för gemensam lunch 12-13. Rummet är fullt, vi räknar in 25 deltagare och blandningen i gruppen är utmärkt. Fokus första dagen är demokrati. Vi börjar med en Intervjuövning för att få alla delaktiga, det går utmärkt. Lars går igenom projektets inriktning. Efter det kör vi två bikupor kring vad som gör ett land respektive

en by framgångsrik. Samtliga 32 personer äter sedan gemensam lunch på kaféet bredvid mellan 12 – 13. Lars går vidare med att gå igenom Gnosjöexemplet och hur det västerländska samhället är uppbyggt med en ideell sektor. Lars visar bland annat många exempel på befintliga föreningar på Gotland. Vi gör därefter en bikupa på vilka föreningar de kan tänka sig i byn. Lars avslutar dagens utbildning med att gå igenom hur en SWOT analys går till.

Efter utbildningen går den svenska gruppen till Maria Malmas på besök. Hon är nu den piggaste av de fem kvarvarande gammalsvenskby gummorna. Alla är så fascinerade av henne! Middag hos våra värdfamiljer.

Tisdag 18/10

Dagens fokus är jordbruk. Vi börjar med en SWOT analys över jordbruket i Zmijivka. Alla deltar med lust och glädje, inspielen kommer på en hög nivå. Stefan börjar med att gå igenom Allmän växtodling. Gruppen lyssnar intresserat, det kommer många kunniga frågor. Därefter går Stefan igenom avsnittet om Potatisodling. Noterbart är att kvinnorna har lika mycket odlingskompetens som männen, det imponerar! De flesta frågorna till Stefan kommer kring hans egen gård. Bonde till bonde är alltid oslagbart! Lunch på kaféet för alla 30 pers. Därefter börjar Dan prata Morötter. Han presenterar sin gård, och de erfarenheter han har från när han var med och startade upp Gotlands Ekologiska Odlare. Många paralleller dras till byn. Därefter går han igenom odlingskunskap kring morotsodlingen.

Efter utbildningen gör vi ett studiebesök på ålderdomshemmet. Föreståndare bjuder också in oss på ett snabbt besök i sitt hem. Därefter går vi till Borgmästaren och hans fru som bjuder hela svenska gruppen på middag, ett utmärkt tillfälle att lära känna varandra lite djupare.

Onsdag 19/10

Vi samlas 30 stycken klockan 9.00 för avfärd på dagens studieresa. Första stoppet blir i grannbyn Krasnyy Mayak. På plats finns också ytterligare en grannbys borgmästare från Novoraysk. De tre borgmästare, alla med förnamna Alexander, för ett samtal under en timme med Lars om förslaget till decentralisation som nu är högaktuellt i kommunen. Lars kan delge lite erfarenheter från Gotland kring frågeställningarna. Därefter går resan vidare till Kakhovka där vi äter en gemensam traditionell Ukrainsk lunch. Sedan besöker vi Green Team som är en gigantisk kylanläggning för jordbruksprodukter. Gruppen var väldigt imponerade och intresserade av anläggningen, många tankar om framtida samarbete tändes där. Därefter besökte vi Chumak, som är i huvudsak en ketchupfabrik. Alla var väldigt glada för besöket, de flesta hade inte varit där förut vilket förvånade oss stort eftersom Chumak har stöttat byn aktivt i 15 år. På vägen tillbaka besökte vi Tatjanka vilket är en enorm bronsstaty på 300 ton som visar var det avgörande slaget stod mellan de röda och de vita i inbördeskriget. Vi kom tillbaka till byn efter solnedgången, alla åt hos sina värdfamiljer.

Torsdag 20/10

Vi började dagen med en utvärderingsövning av gårdagens studieresa där alla enbart får lyfta en synpunkt på resan. Därefter fortsätter jordbruksutbildningen med att Torbjörn går igenom sin gård och odling av Rödbetor. De har goda kunskaper om den odlingen redan visade det sig, mycket är överförbart mellan orterna. Stefan visar även en film från sin hemsocken som är gjord med drönare, den föranleder många intressanta frågor hur Gotland är organiserat demokratiskt mm. Utbildningen avslutas klockan 14.00. Därefter går svenskgruppen till skolan för att delta i byns svenskaundervisning som Larissa Belie håller i. Den gemensamma styrgruppen håller ett styrgruppsmöte där intrycken från veckan summeras och de kommande aktiviteterna diskuteras. Delar av den svenska delegationen besöker flera av de gamla tanterna i byn, andra ser på odlingarna. Vid 18.00 samlas ca 40 personer för en avslutningsfest på kaféet. Vänskapsbanden fördjupas med många tal och mycket gemensam sång. Kvällen avslutas stämningsfullt när alla först sjunger den svenska och därefter den Ukrainska nationalsången, alla har ståpäls!

Fredag

Lars går igenom de sista delarna kring mötesformer och mötestekniker. Vi har under veckan praktiserat flera av dessa så de känns igen vid det här laget. Speciellt fokus ägnas åt Stormöte eftersom vi skall gemensamt hålla ett sådant efter lunch. Bertil inleder utvärderingen av denna utbildningsvecka med att gå igenom varför vi gör en noggrann utvärdering och hur man skall tänka när man fyller i den. Det är kommentarerna som är viktiga, vid sidan av själva betyget. Sista timmen innan lunch gör alla utvärderingen som är printad på ryska, de få som inte är närvarande gör den efteråt. Vid 12.00 bryter vi för lunch. Klockan 13.30 samlas vi åter för att hålla ett stormöte där hela byn är inbjuden att delta. Uppslutningen var lite klen med ca 5 externa personer närvarande men det berodde nog till viss del på intensiv potatisskörd. Vi håller ett stormöte där vi går igenom vad projektet går ut på, vad vi lärt oss och hur vi ser på framtiden i projektet. Alla redovisar vad vi gjort kring demokratisidan och hennes erfarenheter av utbildningen. Dimitri gör likadant för jordbruksdelen. Båda dess två rapporterna från deltagarna visar att de verkligen har tagit till sig vad vi försökt att förmedla. Stormötet avslutas 15.00.

Till sist avtackar borgmästaren den svenska delegationen för en väldigt lyckad vecka med några små presenter. Vi går åter till våra värdfamiljer och säger adjö. Klockan 16.00 lämnar vi byn efter att bussen har hämtat upp oss på respektive ställe. Bussfärden tillbaka till Odessa blir som vanligt händelserik och alla är lyckliga när vi kommer fram vid 21 tiden i säkert behåll! Vi övernattar på samma hotell igen.

Lördag 22/10

Efter en kort nattsömn på Wall Street Hotel så lämnar vi Odessa vid 07.00. Vi mellanlandar i Kiev för att sen anlända till Arlanda klockan 14.25. Därefter tar vi flyget mot Visby 18.30 och landar trötta men väldigt nöjda 19.15 hemma på Gotland!

Reflektioner och intryck av resan, i punktform

Till en börja med måste jag bara förmedla den glädje och engagemang som finns i den grupp från byn som deltagit i utbildningarna. Här ligger vi svenskar långt efter!

Grundläggande för projektets framgång är den gemensamma glädjen vi har i samarbetet, vi har helt enkelt väldigt roligt ihop. Det lovar gott inför framtiden.

Gruppen bestod av en utmärkt blandning unga, gamla, damer, herrar, nya ansikten, gamla välkända profiler, odlare, företrädare för de flesta institutioner, handlare m.fl. Man kan säga att alla ledande företrädare var på plats, vilket ger förutsättningar för att det verkligen kan ske någon slags förändring i byn.

Utbildningskonceptet med tal på svenska som tolkades till ryska, i kombination med Powerpoint på svenska men med ryska åhörarkopior fungerade utmärkt. Det tränar alla att förstå det svenska språket, vilket är en framgångsfaktor för byn framöver.

Alla vi svenskar var imponerade av deras förmåga att ta in ny kunskap. Efter rätt så korta genomgångar så fattade de direkt systemtänket med olika mötesövningar och mötesformer. Vi övade löpande med demokartiska instrument så att de skulle se fördelarna med dessa.

SWOT analys blev en extra ögonöppnare för dem. De sammanfattade den med stor finess. Detta demokratiska verktyg kommer de kunna ha stor nytta av framöver för många olika frågeställningar.

Imponerade var att ca 70 % av deltagarna var kvinnor. Samt att de har full koll på alla odlingstekniska detaljer kring till exempel potatisodlingen. Helt klart är att det är kvinnorna som styr byn på de flesta plan.

Förslaget till decentralisation i den kommunala organisationen dominerar helt borgmästarens agenda just nu. Skall Zmijivka bli del av en stor kommun kring Berislav? Eller skall Zmijivka bli en av 3 mindre kommuner ihop med Berislav? Eller skall Zmijivka bli en av 3 kommuner ihop med andra landsortsbyar? Jag förstod det som att borgmästaren lutade mest åt det sista pga. de stora problemen med korruption i Berislav.

Korruptionen högre upp i det Ukrainska samhällssystemet är det stora problemet, i byn tror jag inte det förekommer i någon större omfattning idag.

Staten tar in all skatt, det finns ingen kommunal beskattningsrätt. Det gör att kommunerna är helt beroende av bidragen från staten. Jag gissar att detta beror på att staten då kan kontrollera, och skära emellan effektivt. Detta är en kraftig hämsko för lokal utveckling.

Borgmästaren Alexander Kozak är väldigt uppskattad, flera deltagare skojade friskt med honom i rummet, vilket jag tolkar som att han har ett stort förtroende i gruppen. Alexander är en man av byn, intelligent, lyhörd och har förmågan att se de stora mönstren.

I mötet med de tre borgmästarna så insåg alla att det är bra med ett aktivt utbyte. Zmijivkas borgmästare anseende i gruppen steg efter detta möte.

Jag var väldigt förvånad över att de flesta i gruppen inte hade varit på Chumak, trots att detta företag har hjälpt byn väldigt aktivt under ca 15 års tid. Studieresan blev väldigt lyckad överlag.

De personliga inslagen som vi föreläsare bidrog med uppskattades mest. Trovärdigheten bonde till bonde är oslagbar! Till exempel kom alla frågor till Stefan kring hans egen gård.

Bertil tillför bra synpunkter och pondus till projektet. Hans erfarenheter från liknande projektarbete i Afrika är i stora delar överförbara till dessa processer.

Lilja Malmas fungerade utmärkt som tolk, Sven Bjerlestam fungerade som ovärderligt stöd när det kommer till svåra demokratiska ord och jordbrukets fackuttryck.

Alla de svenska deltagarna som var i byn för första gången var lyriska över alla nya intryck, det kommer ta lång tid att bearbeta dem var den allmänna uppfattningen.

Den svenska delegationen bjöd på en avslutningsfest, finansierad med privata medel. De ca 40 deltagarna var överlyckliga av detta överflöd, som de verkligen inte kan unna sig sin egen vardag. Kvällen blev en minnesvärd tillställning för alla, höjdpunkten var när Maria Malmas ledde oss i sången då vi bland annat gemensamt sjöng de båda nationalsångerna, inte ett öga tort!

Jag var imponerad av det mobila bredbandet på 1-2 MB, som togs ned med dong. Det är ungefär som vi hade det för ca 10-12 år sedan i Sverige. Det är ett framsteg i byn jämfört mot tidigare, även om kapaciteten var lite otillräcklig.

Utvärderingen visar att aktivitet nummer 1 var extremt lyckad. Vi fick ett snittbetyg på 4,83 av 5.0 möjliga! De goda förkunskaperna och kontakterna i byn bidrog till att vi träffade rätt i utbildningsinsatserna. Samtidigt fick vi in många användbara kommentarer kring de flesta områden som vi kan ha nytta av i vår fortsatta planering av projektet. Projektet kunde inte ha fått en bättre start!

Lars Thomsson projektsamordnare